

Carta al Director

DRA. ARACELI BORAITA PEREZ

**Servei de Cardiologia
Centre de Medicina de l'Esport
Consell Superior d'Esports**

Madrid a 16 d'agost de 2001

Sr. Director:

Voldria informar-li d'un fet desafortunat en relació amb l'article "Adaptació cardíaca dels gruixos i del volum del ventricle esquerra per a diferents tipus d'entrenament", els "autors" del qual són Alejandro Legaz Arrese, Enrique Serrano Ostariz y Juan José González Badillo, publicat com a treball original en el número 134 d'Apunts de Medicina de l'Esport, de l'any 2000.

Aquest article utilitza per a la seva elaboració informació procedent dels informes mèdics emesos pel Servei de Cardiologia del Centre de Medicina de l'Esport del Consell Superior d'Esports, sense que els "autors" hagin participat ni col·laborat de cap manera en la realització de les exploracions ni dels estudis practicats als atletes objecte del treball. Els signants en la introducció fan referència expressa, parlant en primera persona, a la intenció del treball de controlar gran part dels factors que influeixen en la disparitat dels resultats trobats en els estudis ecocardiogràfics realitzats en esportistes. La meua pregunta és: com poden plantejar-se aquesta intenció si desconeixen la metodologia utilitzada? Els "autors" en cap moment han passat pel Laboratori d'ecocardiografia i, per tant, no poden conèixer ni la resolució real de l'equip utilitzat i encara menys la variabilitat inter e intraobservador que posseeixen els membres del Servei que han portat a terme les exploracions. Per altra part, és un atreviment per part dels "autors" fer referència com criteri diferenciador a la normalització de les variables ecocardiogràfiques per la superfície corporal donat que l'únic valor que figura corregit en aquest article és el volum telediastòlic del ventricle esquerra que, casualment, és la dada que queda reflectida expressament d'aquesta manera en els informes cardiològics d'aquests esportistes. A més a més, m'agradaria aclarir-ls-hi que l'ecocardiògraf no té incorporat cap ordinador i que les mesures ecocardiogràfiques es realitzen directament durant l'exploració. De fet, les dades són introduïdes pel personal del Servei a la base de Cardiologia per a la seva elaboració posterior.

El mètode científic presuposa una o diverses hipòtesis de treball i, segons els objectius, es defineix el mètode d'estudi que ha d'adreçar-se a la confirmació o al rebuig de la o les hipòtesis. Per tant, no és vàlid utilitzar la informació facilitada en uns informes mèdics per crear un suposat treball. Els "autors" d'aquest article han manipulat les dades ecocardiogràfiques i esportives com si es tractés de barrejar diferents líquors en una coctelera i a partir d'això han establert diferents conclusions. Queda per veure si els seus coneixements científics són adients per emetre judicis d'aspectes cardiològics tant específics com els tractats en aquest article. En cap moment han tingut ni tenen relació amb el Servei de Cardiologia ni amb el centre de Medicina d'on procedeixen les dades i, sense demanar permís a ningú (ni tant sols als propis interessats), s'han dedicat, copiant les dades dels informes mèdics i tot allò que necessitaven (material i mètodes) dels nostres treballs¹⁻¹⁰, a fer comunicacions, articles i, fins i tot, una tesi doctoral.

La Investigació és un dels objectius prioritaris del Centre d'Alt Rendiment i d'Investigació en Ciències de l'Esport com el seu nom indica i les dades obtingudes en les exploracions realitzades als esportistes formen part de diferents projectes presents o futurs adreçats al coneixement i millora del rendiment esportiu. El personal d'aquesta Institució, en tant que planificador, realitzador i avaluador dels protocols d'estudi, és qui es reserva i té l'ús original i la propietat intel·lectual de les dades obtingudes.

És evident la mala fe demostrada pels "autors", donat que em consta que tenen coneixement, de forma verbal i escrita, de la desautorització per part de la Real Federació Espanyola d'Atletismo, destinatària dels informes del seguiment mèdic dels atletes, i la disconformitat d'aquesta Institució per a la utilització d'aquestes dades. Aquesta situació s'agreuja per la reiterada presentació en diferents Congressos i Revistes Científiques d'aquestes mateixes dades (Revista Archivos de Medicina del Deporte, VIII Congrés de la Federación Española de Medicina del Deporte i III Congrés Hispano-Luso Saragossa 1994, 4th Annual Congress of the European College of Sport Science a Roma 1999, 6th Annual Congress of the European College of Sport Science a Colonia 2001...) els comitès dels quals desconeixien aquests fets.

La llarga trajectòria i el nivell científic mantingut des del principi per Apunts no mereix veure's enterbolit per treballs oportunistes i accions tan lamentables que mai s'haguessin hagut de produir, i que posen en entredit la tasca i el bon fer dels professionals dedicats a la Medicina de l'Esport.

ARACELI BORAITA PÉREZ

Cap del Servei de Cardiologia

Centre de Medicina de l'Esport. Consell Superior d'Esports

Bibliografia

1. "Objetivos y protocolo de exploración ecocardiografica en deportista de alta competición". M. Rabadan, A. Boraita, A. Canda y S. Rubio. Selección 1993;2 (4):204-212.
2. "Adaptaciones cardiovasculares en el deportista". L. Serratoso Fernandez y A. Boraita Pérez. Áskesis Revista Electronica de Educación y Deportes. Enero 1998.
3. "Adaptaciones cardiovasculares en el deportista". L. Serratoso Fernandez y A. Boraita Pérez. Universidad Complutense de Madrid, Marzo 1998.
4. "El corazón del deportista: hallazgos electrocardiograficos más frecuentes". A. Boraita Pérez, y L. Serratoso Fernandez. Revista Española de Cardiología 1998; 51:356-368.
5. "Sistema Cardiovascular". A. Boraita, L. Serratoso, M. Rabadán y C. Pons. En: Valoración del deportista. Aspectos biomédicos y funcionales. J.J. Gonzalez Iturri y J.A. Villegas García (eds.). Pamplona: FEMEDE, 1999: 25-43.
6. "Muerte súbita en el deportista. Requerimientos mínimos antes de realizar deporte de competición". Boraita A, Serratoso L. Rev Esp Cardiol 1999 52: 1139-45.
7. "Short-term effects of marathon running: no evidence of cardiac dysfunction". Lucía A, Serratoso L, Saborido A, Pardo J, Boraita A, Morán M, Bandrés F, Megías A, Chicharro JL. Med Sci Sports Exerc 1999;
8. "El corazón del deportista". L. Serratoso, A. Boraita. Monocordio 2000; 1: 20-32.
9. "Características morfológicas del corazón del deportista". L. Serratoso, A. Boraita. Archivos de Medicina del Deporte 2000; 77: 269-279.
10. Training specific structural cardiac adaptations in female and male elite athletes". L. Serratoso, R. Urefia, C. Calderon, A. Boraita. Medicine and Science in Sports and Exercise 2000;32 supl 5: 178.